

MICHAELA ELLA HAJDUKOVÁ

ZIMNÍY PALÁC

MOTÝL

АННА
КАРЕВИНА

MICHAELA ELLA HAJDUKOVÁ

ZÍMPÝ
PALÁC

Copyright © 2021 Michaela Ella Hajduková
Zodpovedná redaktorka Anetta Letková
Dizajn © Motýľ design 2021
Obálka Zuzana Ondrovičová
Foto na obálke ©: Marina Pissarova / Alamy Stock Photo
SOPHIA MOLEK / ARCANGEL
Morphart Creation / Shutterstock
Vnútoraná fotografia: Everett Collection / Shutterstock
Vydalo Vydavateľstvo Motýľ
www.vydavatelstvomotyl.sk
Vydanie prvé. Rok vydania 2021
Tlač: TBB, a. s., Banská Bystrica
ISBN: 978-80-8164-245-6

MICHAELA ELLA HAJDUKOVÁ

ZÍMPNÝ
PALÁC

VYDAVATELSTVO MOTÝL

*Mojej milovanej sestričke Táničke. Nezáleží na tom,
ako si ďaleko. V mojom srdci budeš navždy.*

„Pozdravuj odo mňa všetkých,
ktorí si na mňa spomínajú.“

*Z listu Tatjany Romanovovej zdravotnej sestry
Valentine Cherbotaryevovej v máji 1918*

Keď prišli správy o strelbe
na Tatjanu, jeho (Dmitrija Malamu) odvaha sa zmenila a
zdalo sa, že na bojiskách hľadal smrť.

Oľgin list zo Sibíri:

„Otec ma poprosil, aby som všetkým tým, ktorí mu zostali od-
daní, a všetkým, na ktorých títo môžu vplývať, povedala, že sa za
neho nemajú pomstiť: on všetkým odpustil a za všetkých sa mod-
lí. Nech sa nemstia ani sami za seba; nech myslia na to, že inak
zlo, ktoré teraz vládne na svete, bude ešte väčšie. Lebo nad zlom
nezvítazí zlo, ale iba láska...“

PRAŽSKÉ LETO

PROLÓG

Sverdlovsk, ZSSR, september 1977

„Posledný palác, posledného cára“

Odmalička som vedela, že raz sem prídem, že raz pozbieram odvalu. Čakala som pridlho, zakaždým som sa vyhovárala sama pred sebou. Raz to bolo o tom, že chcem načisto zabudnúť na všetky zvláštne pocity, ktoré ma spájajú s tým domom, inokedy o tom, že je strážený a zamknutý. Raz bol v ňom archív, potom múzeum alebo školiace stredisko. Lenže čas sa krátil. Už o niekoľko hodín bude táto budova minulosťou a moja dilema sa stratí.

Zdalo sa mi, že keby som sa započúvala do vetra, znova by som počula psie štekacie či nahnevané hlasy mužov. Bolo tu však ticho. Také, aké býva v málo rušnej časti mesta dávno po polnoci. Mesiac skrývali mraky. Postávala som opretá o strom a sledovala budovu v nočnom tichu. Ani lampa, ktorá stála neďaleko, nesvietila. Ako by sa niekto rozhodol, že tento dom už svetlo nepotrebuje.

Sama som nevedela, čo ma sem tak ťahá. Ipatievov dom; tak ho volali; natretý nabiele, majestátny, so štukami okolo okien a s veľkou záhradou, ma od detstva fascinoval a zároveň strašil. Spomínala som si na podivné veci, ktoré nepatrili do našej rodiny, a predsa som mala pocit, že sú mojou súčasťou. Nebolo to nič konkrétne, iba útržky. Ako to psie štekacie. Nikdy som nemala psa, teta mi to nedovolila.

Tomuto domu som sa podvedome vyhýbala už ako dieťa a spomínam si, že zakaždým, keď sme šli s tetou okolo, som jej silno stisla ruku, privrela oči a otvorila ich až na konci ulice. Iné deti s tým taký problém nemali. Viem, že často preliezali plot a kradli zo záhrady jablká. Nikdy som s nimi nešla.

No tento okamih musel raz prísť. Zajtra už bude neskoro. Zajtra sa uskutoční demolácia budovy, lebo sa plánuje akási nová výstavba.

„Meškám, prepáč, nejaké problémy na trati. Myslel som si, že ťa nájdem už tu.“ Otočila som sa za hlasom. Dmitrij sa vynoril z tmy neďaleko mňa. Usmiala som sa. Prišiel ku mne a vtisol mi na pery bozk. Cez plece mal prehodený batoh, čo znamenalo, že išiel rovno zo stanice. „Stále si si to nerozmyslela?“ ukázal hlavou na budovu.

„Nie. Pôjdeš so mnou? Bojím sa.“

„Ty?“ zasmial sa. „Ty sa predsa nebojíš ničoho,“ objal ma a pritisol k sebe, čo som odmenila smiechom.

„Bojím. Veľmi.“

„Tak prečo tam chceš ísť?“

„Lebo zajtra bude už neskoro. Priveľmi ma ten dom láka.“

Vzdychol. „Podme teda.“

Obišli sme plot a vliezli dnu cez dieru v zadnej časti záhrady.

„Je ti zima?“ ozval sa šeptom, keď zapol baterku. Mesiac bol dnes skúpy na svetlo.

„Nie,“ hlesla som a prehltna.

„Trasieš sa.“

„Viem.“

„Uvedomuješ si, že je to naozaj hlúpy nápad liezť tam v noci.“

Zasmiala som sa nervóznym smiechom. „Cez deň je to väčšie riziko. Poď, lebo stratím odvahu. Dnes tam jednoducho musím ísť. A ty si môj rytier, ochrániš ma, keby chcelo na mňa vyskočiť niečo z kúta.“

Jeho odpoveďou bol úškrn. „Čo si myslíš, že tam nájdeš?“

Zastala som a v tme sa dívala na štuky okolo okien, na mreže v spodných oblúkových oknách. Znova mnou prešla smrť. Celé roky som si predstavovala tento okamih.

„Dima, neviem. No musím tam ísť, chápeš to?“

„Samozrejme. To je zas niečo z kategórie: Nikdy sa nesnaž pochopiť ženu?“

„Pod,“ potiahla som ho so smiechom za ruku. „Potrebujem niekoho, kto sa nebojí.“

Pokrútil hlavou. Vedel, že som zanovitá a že mi to nevyhovorí. Ja a tento dom – to sa ťahalo už celé roky. Vedel o tom len Dima, ani tete Lare som sa nepriznala. Ani Jelizavete Andrejevne. Vliezli sme dnu cez pivnicu. Chvela som sa a znovu som mala pocit, že som malá. Bol to starý dom a mňa od detstva strašila babuška všetkými možnými druhmi strašidiel.

Držala som sa Dmitrija ako kliešť, keď kráčal k schodom vedúcim zo suterénu. Zimomriavky som mala až vo vlasoch a bála som sa, že na nás skočí dačo z tmy. Vedela som, čo sa tu stalo. Každý to vedel. Určite aj preto tu bol taký hustý vzduch, že sa človek snažil čím skôr opustiť drobnú klenbovú miestnosť. Keby tá vedela hovoriť, iste by mala desivé spomienky.

Vyšli sme hore. Ďalšie schody, vchody do miestností a čosi... Tapety. A ten pocit. Silný a živý. Akoby som ich už niekde videla. Dotkla som sa ich. V ústach mi vyschlo. Stála som tam ako Lótova žena a nebola som schopná pohnúť sa. Dima vošiel do otvorených dverí a referoval mi, čo vidí. Ja som sa stále nepohla, prestala som ho počúvať, úsmev mi načisto zamrzol na perách. A potom som odrazu vykročila. Akoby so mnou niekto hovoril, akoby ku mne natiahol ruku, lákal ma, volal, kdesi v mojej hlave, v mojom srdci... a ja som šla.

Vracali sa späť. Preliezli plot a stratili sa v noci. Nechápal to. Tvár mala bledú ako socha a pohľad... akoby sa ním dívala ďaleko, za pomyselné hranice sveta.

Tatjana Garinová prekonala svoj strach, vošla do obávannej budovy a čosi si z nej odniesla. Nielen vec zabalenú v starej dedinskej šatke, ale kus toho domu, kus seba...

Jej život už nikdy nebude rovnaký.

1. KAPITOLA

Petrohrad január 2005

Nad mestom sa pomaly a lenivo rozprestieralo svitanie. Mrazivé skoré ráno vošlo do okien, ulíc, vlialo sa do Nevy i na Palácové námestie. Hodiny ukazovali krátko pred siedmou ráno, teplomer hlásil mínus štyri stupne a celú noc snežilo. Sneh pozakrýval strechy aj stopy. Stopy po niečom, čo sa iba nedávno odohralo na veľkom priestranstve námestia. Čosi, čo muselo byť starostlivo naplánované. Alebo mystické?

„Čo to do ri...“ Ivan Andrejevič sa obliat horúcou kávou, keď vyskočil z kresla po tom, čo sa na monitore sčista-jasna zjavila tmavosivá zasnežená vec uprostred snehu na námestí. Okamžite bola na nohách celá bezpečnostná jednotka v Zimnom paláci.

„Ešte pred chvíľou to tam nebolo!“

„Čo je to?!“

„Odoslané hlásenie polícii i vedeniu!“

„Ideme von. Polícia je na ceste,“ otočil sa na odchod šéf bezpečnostných zložiek a s ním niekoľko jeho mužov.

V takmer rannom tichu vyzeral nález uprostred Palácového námestia priam desivo. Muži postupovali pomaly a pre istotu mali pripravené zbrane. Vo chvíli, keď na priestranstvo dorazilo niekoľko policajných áut, Boris Sergejevič a jeho muži sklonili zbrane a šokovane sa dívali na nález a jeden na druhého.

„To je rakva?“ ozval sa jeden z nich. „Skutočne? Rakva?“ nechápavo pristúpil bližšie, muži takisto. Uprostred Palácového námestia stála v snehu kamenná rakva so skleneným vekom a zdobením po obvodě. Do mrazu čnela čipka plachty.

Z opačnej strany sa k nim takmer okamžite pridala policajná jednotka a niekoľko sekúnd trvalo, kým spracovala podivný

nález uprostred Palácového námestia. Jeden z mužov natiahal ruku, odhrnul sneh z jedného konca rakvy a uvidel len trblietavú masu bielej látky. Iný to skúsil na opačnom konci. Porcelánová tvár.

„Žena,“ schmatol vysielачku a spojil sa s operačným strediskom. „Nina, záchranku, okamžite!“

„Pre istotu i koronera,“ ozval sa ktosi. „Toto som nezažil, čo to má byť?“

„No skvelé, zavolali ich vrabce?“ prehovoril jeden z mužov so zamračeným pohľadom upretým kamsi za ostatných a všetci sa otočili.

„Sú tu skoro.“

„Idem tam,“ pohol sa jeden z mužov, keď sa k polícii na námestí pridali dve autá s logami televízií. Počítali s príchodom ďalších médií.

Do niekoľkých minút sa námestie zaplnilo zvedavcami za policajnými zábranami, podpornými policajnými jednotkami, ktoré upokojovali situáciu, ďalšími novinármi, cez dav mala veľký problém prejsť záchranka. Otvorenie truhly sprevádzali rozrušené hlasy prizeraajúcich sa i moderátorov, ktorí zabezpečovali výhľad z prvého radu.

„Je krátko po siedmej hodine, záchranári otvárajú zvláštny nález uprostred Palácového námestia. Vnútri je podľa našich informácií žena.“ Moderátorka televízie C1R dostala otázku zo štúdia. „Nie, Alexander, zatiaľ nie je jasné, či je živá, alebo mŕtva. Záchranári otvorili veko! Sú šokovaní! Áno, reč ich tváří je jasná, azda nám skoro povedia, koho našli vnútri...“ Moderátorkin hlas sa zasekol a ľudia za zábranami stíchli.

„Vidíte to, čo ja?“ hlesla udivene moderátorka. „Žena... má biely odev. Vyzerá ako princezná... a na hlave má biely kokošník. Je bledá ako smrť. Záchranári ju práve zabalili do termovaku a odvážajú ju do nemocnice. K novinárom sa blíži šéf bezpečnosti Zimného paláca Boris Sergejevič Gusakov, ale na námestie prišiel práve ďalší človek. Je to riaditeľ Ermitáže Jurij Vasilievič Belobo-

rodov. Na niečom sa dohovárajú, azda nám skoro poskytnú vyjadrenie...“

Pred novinárov sa ako prvý postavil Beloborodov. Zahrnuli ho otázkami všetci naraz. Počkal, kým sa utišia. „Nález na Palácovom námestí nás všetkých šokoval. Nemáme tušenie, ako sa sem rakva so ženou dostala, náš bezpečnostný systém bol napadnutý.“ Znova ho zahrnuli mätežou hlasov, otázok, fotoaparáty blýskali. „Záznam sa prekryval. Nieкто zvonku sa napojil na náš záznam a prekryl obraz tým, ktorý bol natočený pred hodinou. Je to práca šikovných hackerov, Zimný palác a jeho zbierky však nie sú v priamom ohrození. Polícia vyšetruje toto napadnutie. Slovo prenechávam šéfovi bezpečnostnej jednotky paláca.“

Napriek tomu, že ho zasypali otázkami, odišiel a na jeho miesto sa postavil Gusakov.

„Ako je na tom žena? Žije?“ Tieto otázky bolo počuť najčastejšie.

„Je v kritickom stave, možno neprežije ani cestu do nemocnice.“

„Máte tušenie, kto za tým môže byť?“

„Zatiaľ nie. Isté je iba to, že neznámy človek alebo skupina ľudí, ktorí to majú na svedomí, nemali v úmysle napadnúť Zimný palác. Jeho bezpečnostný systém zneužili na to, aby sem nepozorovane a bez dôkazu dostali rakvu. Záznam stratil približne hodinu živého času, s čím museli počítať, pretože sneh zakryl stopy.“

„Ako teda nájdete iniciátorov tohto... zločinu?“

„Iste, neznáma žena je v zlom stave, je to jasný zločin. Možno pokus o vraždu. Nateraz je to všetko. Nebudeme sa vyjadrovať k ničomu, čo sa týka ženy v rakve, kým nezistíme viac a kým nebude jasné, ako to všetko dopadne. Určite vám poskytneme nové informácie.“

Gusakov odišiel. Ani on, ani Beloborodov nemali v pláne zotrvať pri médiách dlhšie, ako to bolo nutné. Bolo to zlyhanie. Totálne zlyhanie bezpečnostného systému Zimného paláca i polície, keď jej nieкто na takomto mieste, pod nosom, nechal tento odkaz, ktorý ani nedokázala rozlúštiť.

Sanitka medzitým dorazila do nemocnice a mladú ženu prevzal tím lekárov. Stále nebolo isté, či prežije. Jej život visel doslova na tenučkej nitke.

2. KAPITOLA

Praha máj 2004

Akadémia výtvarných umení

Učebňa figurálnej kresby bola plná poslucháčov, ktorí sa pokúšali vypracovať test. Poniectorí sa však viac usilovali skrývať ťaháky pred profesorom Danielom Stanislavským. Vážený profesor mal už svoj vek a povesť. Bolo by tu počuť muchu. Pedagóg bol síce v pred dôchodkovom veku, ale oči mal ako jastrab a uši ako netopier. Stačil najmenší šuchot a už otočil hlavu tým smerom. Kývala som perom v prstoch a uvažovala, kedy bude príležitosť vytiahnuť ťahák. Otázka číslo štyri ma rozčuľovala. Márne som sa snažila spomenúť si na názvy prvých Koršunovových diel. Prečo im dával také krkolomné názvy?! Svagorova pomsta či Svarogova pomsta... alebo Strigobova? ... bogova? Ako sa volal ten oný... Bože! A Nevské vodné... niečo... dofrasa! Mala som to napísané, stačilo len vytiahnuť ťahák. Pri Stanislavskom sa to však rovnalo minimálne situácii na nemeckej diaľnici v *Kobre 11*. Sekunda by ma delila od maléru. Zároveň som sledovala hodinky.

„Posledných desať minút,“ zahlásil s rukami za chrbtom, stojac vedľa katedry. Premeriaval si nás ostrým pohľadom. Väčšina mojich spolužiakov bola napriek profesorovým metódam pokojná. Získať dostatok bodov z testu bolo poslednou podmienkou získania zápočtu z predmetu figurálna kresba. Ich pokoj pramenil z toho, že kresba bola ich veľmi silnou stránkou, a tak neboli z tých nešťastníkov, ktorí potrebovali každý bod. Medzi nešťastní-

kov som, žiaľ, patrila ja. Kresba nebola moja silná stránka, a preto som potrebovala z testu plný počet bodov.

Profesor sa znovu pohlol pomedzi študentov a odrazu zastavil pri mne. Otočil sa k lavici, čo bol nemý pokyn pre všetkých, aby prestali robiť, čo robili doteraz. Niektorí zvedavo, iní pobavene, ďalší udivene zodvihli hlavy a čakali, čo bude. Čo sa týkalo mňa, srdce mi spadlo až kdesi pod lavicu.

„Slečna Benická,“ oslovil ma s plnou vážnosťou, pričom sa tváril ako sudca. Zodvihla som k nemu sivé oči, nervózne sa pohrávajúc s perom, a snažila sa netváriť sa vinovato.

„Áno, pán profesor?“

„Ako muž by som nemal, ale ako váš profesor môžem,“ povedal a pred zrakmi celej triedy mi siahol do výstrihu bledomodrého trička. Niekoľko mojich spolužiačok zhrozene zhíklo a ja som otvorila od prekvapenia ústa i oči, keď prsty starého profesora vytiahli poskladaný ťahák a jeho oči sa zúžili. Šum a šepkanie podfarbovali celú situáciu. Nechápali, ako si niečo také mohol dovoliť.

„Slečna Benická,“ prehovoril znovu, keď otvoril papierik. „Čo robí Koršunov vo vašom výstrihu?“

Sama neviem, čo to do mňa vošlo, ale zdalo sa mi, že to prehnal. Urazil ma. Pred celou triedou. Vstala som a pozrela pevným pohľadom na profesora. „Mrzí ma to. Ako vaša študentka by som nemala, ale ako žena môžem.“

Šum a šepkanie dopĺňali zhíknutia takmer z každej strany a niekoľko poslucháčov sa zasmialo, keď som sa rozohnala a opovážlivému profesorovi uštedrila facku.

„Čo si to dovoľujete?“ zasyčal s vypleštenými očami. „Neslýchané. Som tu celé roky, ale ešte som nezažil... takéto správanie! Benická, vezmite si veci a von! Cez figurálnu kresbu u mňa neprejdete, ani keby vás učil kresliť sám Koršunov! Toto bude mať dohru u dekana! Choďte už!“

Kým dopovedal poslednú vetu, zmizla som za dverami. Dovliekla som sa k zeleným kreslám na chodbe, do jedného hodila